

Plan van Ondersteuning

Juliana
Christelijke basisschool

februari 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Basiskwaliteit en onderwijsbehoeften	
3. Vormen van begeleiding	4
4. Visie CBS Juliana	5
5. Ondersteuningsstructuur	
5.1 de groepsleerkracht	6
5.2 andere onderwijsbehoefte	
5.3 de vier P's	7
5.4 handelingsgericht werken	
6. Onderwijsarrangementen	9
6.1 zeer intensieve arrangement	
6.2 intensieve arrangement	
6.3 basisarrangement	
6.4 verdiept arrangement	10
7. Ondersteuningsniveaus	
7.1 niveau 1: reguliere ondersteuning in de groep	
7.2 niveau 2: extra ondersteuning in de groep	
7.3 niveau 3: speciale ondersteuning i.s.m. IB'er	11
7.4 niveau 4: extra ondersteuning i.s.m. externen	12
7.5 niveau 5: passend onderwijs met spec. hulp	13
8. Lichte ondersteuning als onderdeel van basisondersteuning	
8.1 Lezen	
8.2 Rekenen	
9. Verantwoordelijkheden leerkracht, schoolleider, IB	14
9.1 Overlegstructuur en rol van schoolleider en IB'er	
9.2 de leerkracht	15
9.3 de intern begeleider	
9.4 de schoolleider	16
10. Vastleggen gegevens	
10.1 de klassenmap	
10.2 zorgmap digitaal	17
11. Doubleren en versnellen	
12. Overgang naar het Voortgezet Onderwijs (VO)	18
Bijlage 1:	19
Stappenplan risicolezers en/of -spellers	

1. Inleiding

In dit onderwijs ondersteuningsplan van CBS Juliana beschrijven we het onderwijs en de begeleiding die geboden wordt aan alle kinderen op onze school. Het plan is geschreven voor leerkrachten en ouders/verzorgers en beschrijft procedures binnen de groep, binnen de school en binnen het samenwerkingsverband.

Vanaf 1 augustus 2014 zijn er samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs ingesteld. Regionaal zijn schoolbesturen met elkaar verantwoordelijk voor passend onderwijs aan alle leerlingen in hun samenwerkingsverband en is er zorgplicht. Passend onderwijs is niets anders dan onderwijs bieden dat aansluit bij de ontwikkeling van leerlingen en de begeleiding die zij daarvoor nodig hebben. CBS Juliana werkt samen binnen samenwerkingsverband Driegang. In dit [schoolondersteuningsplan](#) staat omschreven hoe wij passend onderwijs op CBS Juliana organiseren.

2. Basiskwaliteit en onderwijsbehoeften

Ieder kind heeft zijn unieke persoonlijkheid en een andere behoefte om te spelen en te leren. Sommige kinderen hebben meer tijd nodig om zich iets eigen te maken, er zijn kinderen die op een regelmatige, gemiddelde manier werken, maar ook kinderen die weinig uitleg nodig hebben en snel grote leerstappen kunnen maken.

Alle kinderen hebben recht op tegemoetkoming aan hun onderwijsbehoeften en adequate ondersteuning. We streven ernaar het onderwijs bereikbaar en beschikbaar te houden voor elk kind. Centraal staan de behoefte en de ontwikkeling van het kind. Gekeken wordt dan ook of de school binnen de reguliere setting dat onderwijs en die ondersteuning kan bieden die nodig is om het kind/de groep kinderen maximaal tot zijn/haar recht te laten komen. Wij hebben als taak het onderwijs zo in te richten dat recht wordt gedaan aan elk kind in de doorgaande ontwikkeling van groep 1 tot en met 8. Dit ongeacht de verschillende leerstijlen en mogelijkheden van kinderen (cognitief, sociaal, emotioneel, fysiek).

Tussen het bestuur van stichting LOGOS en Driegang zijn afspraken gemaakt over de basiskwaliteit en de basisondersteuning die wij als school bieden. Basisondersteuning is de ondersteuning die wij als school aan leerlingen kunnen bieden zonder inzet van externe instanties. Deze basisondersteuning staat beschreven in ons Schoolondersteuningsprofiel. Binnen de basisondersteuning werken wij vanuit de onderwijsbehoeften. Dat is datgene wat een leerling nodig heeft om zichzelf binnen een school op een positieve manier te ontwikkelen. Het werken vanuit onderwijsbehoeften is onderdeel van de cyclus van het handelingsgericht werken. Wij hebben afgesproken dat we handelingsgericht en ook opbrengstgericht werken. De leerkrachten kijken zorgvuldig wat een kind nodig heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen en stemmen hun onderwijsaanbod daarop af.

Binnen de basisondersteuning werken wij vanuit een onderwijsplan aangevuld met de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Alle leerlingen worden ingedeeld in een onderwijsarrangement. De onderwijsarrangementen gaan vooral over hoe een

leerling leert en wat daaruit voortvloeiend zijn instructiebehoefte is. De leerkrachten delen de leerlingen in op basis van observatie, toetsgegevens en op basis van hun ervaring met de leerling.

De cruciale vraag bij de indeling in de begeleiding is altijd: binnen welke begeleiding komt de leerling optimaal tot leren? Heeft hij behoefte aan veel herhaling of is een korte uitleg voldoende en is er vooral verdieping nodig? Bij welke vorm van leren wordt de leerling enthousiast?

3. Vormen van begeleiding

1. zeer intensieve begeleiding (kroon, OPP).
2. intensieve begeleiding (kroon, soms OPP)
3. basis begeleiding kasteel)
4. verdiepte begeleiding (troon)
5. meer verdiepte begeleiding (de Maximaatjes)

Cito niveau	Arrangementen †	Ook bekend als
V	Ze er intensief	
IV	Intensief	
III	Basis	
II		
I	Verdiept	
	Top	

De meeste leerlingen volgen het basisarrangement. Als leerlingen meer aankunnen dan de basisleerstof dan biedt de school een verdiept arrangement aan (zie ook hoofdstuk 4). Als leerlingen moeite hebben om zich de basisleerstof eigen te maken dan zorgen wij binnen een intensief arrangement voor extra instructie, meer leertijd en/of kleine aanpassingen in de leerstof (zie ook hoofdstuk 4, het intensieve arrangement). Ondersteuning aan leerlingen met ernstige lees- en/of rekenproblemen valt ook onder de basisondersteuning.

Binnen dit geheel zien wij ouders* als gelijkwaardige partners die wij zo goed mogelijk willen betrekken bij het onderwijs. In dit plan zal steeds aangegeven worden hoe wij de ouders bij het onderwijs betrekken. Wij gaan ervan uit dat ouders een waardevolle bijdrage leveren aan het vaststellen van de onderwijsbehoefte van hun kind.

4. Visie CBS Juliana

De Juliana wil een school zijn waar kinderen, ouders en personeel in goede harmonie met elkaar samenwerken. Ons onderwijs is aangepast aan de eisen van deze tijd. Ieder kind is waardevol en uniek in de ogen van God en van ons als team. Daarom willen we zo veel mogelijk aansluiten bij de mogelijkheden van het kind. Er is ruimte voor gezamenlijke en individuele ontwikkeling, waarbij wij een totaalaanpak van hoofd (kennis), hart (beleven) en handen (toepassen) hanteren. Zich thuis voelen op school en het welbevinden van elk kind zijn en blijven belangrijke aandachtspunten bij het schoolaanbod. Elke school binnen stichting LOGOS heeft daarvoor een eigen [schoolplan](#) opgesteld waarin de doelen en speerpunten voor de een planperiode van 4 jaar staan beschreven.

Elk kind is straks de burger die met anderen onze samenleving gaat vormgeven. Om die reden is ons onderwijsaanbod uitdagend, passend bij de 21ste eeuw en digitaal verrijkt. We werken samen met ouders en maatschappelijke partners aan een doorgaande ontwikkelingslijn van leerlingen. Ieder vanuit eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid.

We geloven in 'met en van elkaar leren'. Daarom zien we onze school als de plek waar leerlingen leren zoals ze dat van jongs af aan doen: nieuwsgierig, ontdekkend, onbevangen, spontaan en vanuit hun eigen interesse. We leren spelenderwijs en we durven fouten te maken: we doen veel ervaring op door te leren van onze fouten. Ons team is goed gekwalificeerd en bevlogen, en we zorgen dat we onze professionaliteit blijvend ontwikkelen.

5. Ondersteuningsstructuur

Iedere leerling is uniek en heeft een eigen onderwijsbehoefte. Soms kan extra ondersteuning deel uitmaken van de onderwijsbehoefte. Extra hulp kan binnen de klas door de eigen leerkracht gegeven worden maar we hebben ook de mogelijkheid om meer hulp in te zetten als dat nodig blijkt.

Om zich goed te kunnen ontwikkelen is het belangrijk dat een kind zich veilig voelt. Vanuit een veilige leersituatie (relatie) wordt steeds meer gevraagd van de kennis en vaardigheden (competenties) en zelfstandigheid (autonomie) van de kinderen. Op onze school hebben we een aantal afspraken gemaakt over hoe we werken, spelen en leren. Iedereen houdt zich eraan en zorgt hierdoor dat een veilig leer- en leefklimaat aanwezig is.

De leerkrachten hebben de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van de kinderen in hun groep en het bieden van onderwijs in de doorgaande lijn van groep 1 t/m groep 8. Alle vorderingen van de leerlingen worden door de leerkracht zorgvuldig in kaart gebracht. In groep 1/2 gebruiken we de leerlijnen vanuit Parnassys en preventieve dyslexie toetsen en in groep 3 t/m 8 'Kindbegrip/Leerling in Beeld' en Parnassys. De leerkracht is degene die als eerste signaleert en remedieert en verantwoordelijk is om het kind onderwijs te bieden waarbij zoveel mogelijk preventief gehandeld wordt.

5.1 De groepsleerkracht

Voor het pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht betekent dit:

- beschikbaar zijn voor de kinderen;
- ruimte geven aan individuele verschillen van de kinderen in werk- en leerstijl;
- het stimuleren en uitdagen van kinderen;
- instructie geven die veilig is voor kinderen.

De groepsleerkracht beschikt dan ook over de volgende kwaliteiten:

- inzicht hebben in de leervorderingen van de kinderen: hoe bereikt een kind een leerdoel en in welk tempo;
- goed kunnen omgaan met verschillen in de groep (differentiëren);
- zicht hebben op de doorgaande lijn van groep 1 t/m groep 8 binnen de school;
- de instructie die gegeven wordt aan het kind aan te passen aan zijn/haar onderwijsbehoefte;
- extra directe- en effectieve instructie en ondersteuning in kunnen plannen en uit kunnen voeren;
- een handelingsplan op kunnen stellen;
- een trend-analyse kunnen maken op groeps- en leerlingniveau n.a.v. toetsen van 'Leerling in Beeld' en daar conclusies uit kunnen trekken voor eigen handelen.

Per getoetst vak wordt gebruik gemaakt van de volgende werkwijze per zorgsignaal:

- Stap 1: analyse resultaten, observaties
- Stap 2: groepsanalyse
- Stap 3: trendanalyse leerlingen
- Stap 4: conclusie

5.2 Andere onderwijsbehoefte

Niet alle kinderen ontwikkelen zich op dezelfde manier als kinderen uit eenzelfde leeftijdsgroep. We hebben ook te maken met kinderen die een andere onderwijsbehoefte hebben, het ene kind heeft meer specifieke begeleiding nodig dan het andere.

We denken aan:

- kinderen die een speciale ondersteuningsvraag hebben op het gebied van hun sociaal-emotionele ontwikkeling;
- kinderen die hulp nodig hebben bij hun cognitieve ontwikkeling. We kijken dan naar de vakgebieden rekenen, taal/spelling en lezen waarbij extra ondersteuning of een aangepast onderwijsaanbod nodig is;
- kinderen die extra begeleiding nodig hebben bij de ontwikkeling van hun gedrag als blijkt dat dit hun zelfvertrouwen, motivatie, concentratie, taakgerichtheid of zelfstandigheid belemmert;
- kinderen die een speciale behoefte hebben ten aanzien van hun lichamelijke, motorische ontwikkeling of hun zintuiglijke waarneming;

- kinderen met een heel specifieke hulpvraag. Hierbij kan de school expertise vragen aan het samenwerkingsverband.

Er wordt in een ondersteuningsteam (OT) met de ouders, leerkracht, intern begeleider en de expertise vanuit het SWV gekeken naar de onderwijsbehoeften van het kind. Het kan zijn dat extra ondersteuning te realiseren is in de groep, het kan ook zijn dat we met elkaar vinden dat het kind beter tot zijn recht komt in het SBO of SO. De school kan bij het SWV een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aanvragen.

5.3 De vier P's

Voor het gesprek over de ontwikkeling van het kind, maken we gebruik van de vier P's. Hieronder staan deze op een rij met een beknopte toelichting erachter.

In een traject met en voor een leerling definiëren we verder wat ervoor wordt ingezet om deze 4 P's te kunnen bereiken of vast te houden.

- Plezier: beleeft de leerling plezier aan school
- Progressie: vordert de leerling t.a.v. eigen doelen, blijft er perspectief
- Participatie: neemt de leerling actief deel in de groep
- Presentie: is de leerling aanwezig op school

Daar waar één van de P's onvoldoende waargenomen wordt, stemmen betrokkenen met elkaar af wat er nodig en mogelijk is om dit te veranderen.

5.4 Handelingsgericht werken

Bij het vaststellen van de onderwijsbehoefte vragen wij ons af wat de leerling nodig heeft om zo optimaal mogelijk te kunnen leren. Wij hanteren de principes van het handelingsgericht werken (HGW) waarbij wordt uitgegaan van de interactie tussen kind en omgeving. We zoeken samen met ouders naar antwoorden op de vraag: *'Wat heeft deze leerling, in deze groep, met deze leerkracht en deze ouders, op deze school nodig om de gestelde doelen (voor de komende periode) te bereiken?'*

De uitgangspunten van HGW zijn:

- we werken doelgericht
- onderwijsbehoeften van kinderen staan centraal
- afstemming, wisselwerking met de omgeving
- de leerkracht doet ertoe
- we gaan uit van een positieve benadering
- samenwerking tussen ouders, kind, leerkrachten en in- en externe begeleiders
- we werken systematisch en planmatig

De leerkracht is de belangrijkste factor in het effectief en succesvol afstemmen van onderwijs in de groep. De professionaliteit van de leerkracht is van groot belang. Deze is zichtbaar in een positieve houding en een goede beheersing van de volgende basisvaardigheden: pedagogisch verantwoorde omgang met leerlingen, klassenmanagement, instructievaardigheden. Tevens is deskundige ondersteuning van de leerkracht een belangrijke voorwaarde om goed onderwijs te kunnen bieden.

Er wordt handelingsgericht gewerkt door steeds weer een cyclus van vier fasen te doorlopen: waarnemen, begrijpen, plannen, realiseren.

Fase 1: waarnemen

De leerkrachten nemen de Cito toetsen volgens de toetskalender af. Ze kijken hoe de groep er ten opzichte van het landelijk gemiddelde en ten opzichte van de vorige keer ervoor staat. Per leerling wordt de vaardigheidsgroei bekeken. Ook de methodegebonden resultaten worden nader bekeken. Ook wordt er gekeken of er signalen zijn voor meer-of hoogbegaafdheid. Als een leerling een IV of V of zwak of onvoldoende scoort of als hij ten opzichte van het vorige resultaat één of meer niveaus gedaald is, dan volgt verdere analyse.

De leerkracht legt deze gegevens vast in het groepsbespreking formulier.

Fase 2: begrijpen

Op basis van de analyse benoemt de leerkracht de onderwijsbehoefte van de leerlingen per vakgebied en waar nodig op sociaal emotioneel vlak. De onderwijsbehoeften geven aan wat de leerling nodig heeft om de doelen voor de komende periode te behalen. De gegevens vormen de basis voor de groepsbespreking met de IB'er die drie keer per jaar plaatsvindt (oktober-februari-juni).

Fase 3: plannen

Als de onderwijsbehoeften helder zijn, stelt de leerkracht per vak het arrangement overzicht op. De leerkracht clusterd leerlingen met dezelfde onderwijsbehoeften.

Fase 4: realiseren

In deze fase voert de leerkracht het onderwijsplan uit en registreert resultaten, observaties en gesprekken met leerlingen en ouders in het digitale leerlingendossier. Waar nodig worden de plannen bijgesteld zodat de doelen bereikt worden. Na deze fase wordt de cyclus opnieuw doorlopen.

6. Onderwijsarrangementen

Op basis van hetgeen hierboven beschreven is, zijn er op het CBS Juliana voor de leerlingen vier onderwijsarrangementen mogelijk. De onderwijsarrangementen betreffen de cognitieve aspecten. Maar binnen de onderwijsarrangementen is er uiteraard ook ruimte om tegemoet te komen aan sociaal emotionele ondersteuning. Dit is terug te vinden in de onderwijsbehoeften.

1. zeer intensieve arrangement (kroon, OPP).
2. intensieve arrangement (kroon)
3. basisarrangement (paleis)
4. verdiept arrangement (troon)

6.1 Zeer intensieve arrangement

Kinderen met een zeer intensief arrangement hebben doorgaans een ontwikkelingsperspectief (OPP). Het wordt opgesteld voor leerlingen die niet meer mee kunnen binnen de reguliere groepsdoelen. Het gaat veelal om leerlingen met een verwachte uitstroom richting praktijkonderwijs/leerwegondersteunend onderwijs. We streven ernaar om alle leerlingen zo lang mogelijk binnen de mogelijkheden van het onderwijsplan te helpen.

6.2 Het intensieve arrangement

Kinderen met een intensief arrangement volgen de doelen van de methode maar hebben behoefte aan verlengde instructie, extra verwerkingstijd en/of kleine aanpassingen in de leerstof om de gestelde doelen te behalen. We werken ook met subgroepen waarin kinderen naast de verlengde instructie nog extra instructie aangeboden krijgen om mogelijke hiaten weg te kunnen werken. Dit geldt ook voor kinderen die mogelijk dyslectisch zijn of signalen van dyscalculie vertonen. Deze leerlingen hebben binnen de basisondersteuning recht op 3x 20 per of 2x 30 minuten extra instructie en oefentijd (zie ook stappenplan risicolezers/spellers).

6.3 Het basisarrangement

Leerlingen met een basisarrangement volgen de doelen van de methode. Concreet betekent dit dat de kinderen na de basisinstructie in staat zijn de stof zelfstandig te verwerken onder begeleiding van de leerkracht. Hiervoor wordt een systeem van uitgestelde aandacht gehanteerd. De leerkracht maakt tijdens het zelfstandig werken een loopronde door de klas om vragen van de leerlingen te beantwoorden.

6.4 Het verdiept arrangement

Kinderen met een verdiept arrangement volgen compact de basisdoelen. Zij hebben behoefte aan meer uitdaging. Het verdiept arrangement start al in groep 1/2. Ons verdiept arrangement bestaat uit twee niveaus:

- 1e leerlijn: meerwerk bij de methode
- 2e leerlijn: plusgroep 'Maximaatjes'

7. Ondersteuningsniveaus

Om alle arrangementen te kunnen realiseren, werken we met vijf verschillende ondersteuningsniveaus. Per ondersteuningsniveau is er een andere rol voor de leerkracht, de intern begeleider en de externe ondersteuners.

7.1 Ondersteuningsniveau 1: reguliere ondersteuning in de groep

In ondersteuningsniveau 1 zitten alle kinderen die de leerdoelen binnen de groep kunnen behalen (basisarrangement en verdiept arrangement 1). De kinderen ontwikkelen zich naar verwachting zowel cognitief als sociaal-emotioneel. De leerkracht communiceert met de ouders over de ontwikkeling van hun kind tijdens de rapportbesprekingen. Het gesprek met de ouders wordt op basis van gelijkwaardigheid en vanuit ieders verantwoordelijkheid gevoerd. De leerkracht heeft drie keer per jaar een groepsbespreking.

Verslaglegging

De leerkracht legt de onderwijsbehoeften per leerling op de leerlingkaart in Parnassys vast. De leerkracht is verantwoordelijk voor het registreren van alle toetsuitslagen in ParnasSys en legt relevante informatie over leerlingen in een notitie in ParnasSys vast (korte inhoud, wie betrokken, afspraken).

7.2 Ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning in de groep

Een leerling gaat naar ondersteuningsniveau 2 als de reguliere ondersteuning op niveau 1 niet toereikend is. Het betreft de kinderen in het intensieve of verdiepte arrangement. Het kunnen ook leerlingen zijn in het basisarrangement die op sociaal-emotioneel gebied speciale onderwijsbehoeften hebben.

De leerkracht heeft de volgende mogelijkheden ter beschikking om dit te signaleren:

- een leerling extra observeren
- didactische toetsen afnemen en analyseren
- gesprek met de leerling voeren
- gesprek met ouders voeren
- navraag bij collega
- uitproberen van andere didactische instructie en werkvormen
- uitproberen effect aanpassen hoeveelheid leerstof

In het onderwijsplan staat genoteerd welke extra ondersteuning de leerkracht voor de leerlingen op ondersteuningsniveau 2 inzet. Het plan wordt in de groep uitgevoerd.

7.3 Ondersteuningsniveau 3: speciale ondersteuning i.s.m. met IB'er

Een leerling gaat naar ondersteuningsniveau 3 als uit de evaluatie van het onderwijsplan blijkt dat de gestelde doelen niet bereikt zijn en de ontwikkeling van het kind stagneert. Op dit niveau gaat het om leerlingen die ondanks pre-teaching, verlengde instructie, andere instructie en begeleiding onvoldoende vaardigheidsgroei laten zien en zich dus onvoldoende ontwikkelen. Zij hebben een meer specifieke onderwijsbehoefte.

De leerkracht kan de benodigde hulp in de klas niet meer bieden en meldt de leerling aan bij de intern begeleider. Er volgt een probleemverkenkend gesprek. Uit dit gesprek kunnen de volgende mogelijkheden naar voren komen:

- er is meer informatie nodig om het probleem helder te krijgen, bijvoorbeeld door toetsing of observatie door de leerkracht of IB'er
- er wordt door de leerkracht een plan van aanpak opgesteld
- er wordt een individueel handelingsplan opgesteld
- de leerling heeft in principe recht op ondersteuning vanuit het budget 'lichte ondersteuning'

De ouders worden door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens het gesprek worden zij op de hoogte gesteld van het plan van aanpak. Er wordt afgesproken welke hulp thuis geboden wordt. Na de volgende CITO-meting wordt de extra hulp geëvalueerd: Op grond van de resultaten wordt door de leerkracht in samenspraak met de ib-er een voortgangsbeslissing genomen:

Deze kan er als volgt uitzien:

- de extra hulp wordt beëindigd (het probleem is verholpen) en kind gaat terug naar ondersteuningsniveau 1 of 2
- de hulp wordt voortgezet, er is vooruitgang zichtbaar
- de school is handelingsverlegen, de leerling wordt aangemeld bij het SWV

De ouders worden ingelicht tijdens het rapportgesprek of tijdens een extra oudergesprek. Mocht doublure nodig en zinvol zijn dan moeten ouders in het beslissingstraject meegenomen worden. In februari moet bij ouders bekend zijn dat de school doublure overweegt.

Communicatie en verslaglegging:

De leerkracht schakelt de intern begeleider in en communiceert met ouders de vooruitgang. Bij een OPP zal de IB'er aanwezig zijn om het traject met de ouders te bespreken. De leerkracht is verantwoordelijk voor de verslaglegging in ParnasSys.

7.4 Ondersteuningsniveau 4: extra ondersteuning i.s.m. inzet van externen

Een leerling gaat naar ondersteuningsniveau 4 als uit evaluatie blijkt dat de op niveau 3 geboden ondersteuning ontoereikend is. Bij ondersteuningsniveau 4 loopt de school tegen haar grenzen aan qua aanpak en begeleiding. De school is handelingsverlegen en roept externe hulp in bij het samenwerkingsverband.

De school gaat extern op zoek naar een nieuw perspectief om de zorg te kunnen bieden die de leerling nodig heeft. De intern begeleider werkt nauw samen met de coördinator van het SWV. Met goedkeuring van ouders wordt de leerling aangemeld. De leerkracht vult een groeidocument en eventueel een OPP in en bespreekt dit met de intern begeleider.

Op dit niveau werken we samen in een ondersteuningsteam (OT). Het team bestaat in ieder geval uit de coördinator, de ouders, de leerkracht en de intern begeleider. Indien nodig worden andere disciplines ingezet (logopediste, ambulant begeleider, contactpersoon Sociaal team, schoolarts). Ook zij behoren dan tot het ondersteuningsteam.

Vanuit een eerste bijeenkomst met het OT en een observatie door de coördinator kunnen de volgende stappen naar voren komen:

- er is handelingsgerichte ondersteuning voor de leerkracht/leerling nodig
- er is psychologisch of onderwijskundig onderzoek nodig
- er is spraak-/taalonderzoek nodig
- er is onderzoek door de schoolarts of verwijzing naar een specialist nodig
- er is onderzoek bij een kindertherapeut nodig

Het ondersteuningsteam komt 4x per schooljaar bij elkaar om de begeleiding van de leerkracht en de vooruitgang van de leerling te monitoren. De IB'er is daarbij de procescoördinator. Als blijkt dat de handelingsgerichte ondersteuning voor de leerkracht onvoldoende is, dan kan in overleg met de coördinator extra ondersteuning voor de leerling aangevraagd worden.

Afhankelijk van de zorgvraag kan ook gekozen worden om andere externen in te schakelen zoals:

Auris (bij spraak-/taalproblematiek)
Sociaal team

Communicatielijnen

De intern begeleider:

- monitort samen met de leerkracht het traject
- is verantwoordelijk voor de coördinatie van de bijeenkomsten en het traject
- legt de gesprekken met het SOT vast in Parnassys

De ouders:

- geven toestemming voor het traject/onderzoek
- wonen de bijeenkomsten van het SOT bij

De leerkracht:

- legt alle gesprekken vast (in ParnasSys) en zorgt voor de schriftelijke evaluatie van het OPP

7.5 Ondersteuningsniveau 5: passend onderwijs met specialistische hulp

Bij ondersteuningsniveau 5 is er specialistische ondersteuning nodig. De ondersteuning die de leerling nodig heeft, valt niet meer binnen ondersteuningsniveau 4. Indien de school ondanks de hulp van externe inzet niet de juiste zorg aan de leerling kan bieden, wordt er gekeken of passend onderwijs op een andere school geboden kan worden. Dit kan een andere basisschool zijn, speciaal basisonderwijs of onderwijs in een Topklas. De intern begeleider vraagt dan in overleg met het SOT een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aan. Om in aanmerking te komen voor de Topklas is er een IQ onderzoek nodig waaruit blijkt dat de leerling over een IQ van 130 of hoger beschikt.

8. Lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning

Zoals elke school bieden wij basisondersteuning. Onderdeel daarvan zijn de zogenoemde licht curatieve interventies. Hiervoor wordt binnen CBS Juliana gewerkt met een budget voor lichte ondersteuning waarover we als school beschikking hebben. Is er meer geld en expertise voor ondersteuning van kinderen nodig dan wordt er beroep gedaan op het samenwerkingsverband voor extra ondersteuning. De volgende licht curatieve interventies behoren tot onze basisondersteuning:

8.1 Lezen

Wij volgen het protocol leesproblemen - en dyslexie (zie ook stappenplan risicolezers en -spellers). In dit protocol is afgesproken dat de leerkracht ondersteuning op niveau 1 en 2 in de eigen groep uitvoert. Op niveau 3 biedt de leerkracht 3x 20 of 2x 30 minuten extra leesbegeleiding. Soms gebeurt dit ook in groepjes (max. 4 leerlingen). Dit wordt vastgelegd in een individueel handelingsplan. Als blijkt dat er ondanks alle extra begeleiding onvoldoende resultaat geboekt wordt, dan vult de leerkracht in overleg met de intern begeleider het leerlingdossier voor de aanvraag van diagnostisch onderzoek in. De intern begeleider legt het dossier voor aan de contactpersoon van de gemeente. Deze kan dan een beschikking afgeven voor diagnostisch onderzoek.

8.2 Rekenen

Het protocol rekenen en dyscalculie is nog in ontwikkeling. Er is afgesproken dat bij leerlingen die een IV of V scoren op de CITO-toets verdere analyse plaatsvindt. Daar waar leerlingen herhaaldelijk zowel op de CITO- als ook methodegebonden toetsen uitvallen, neemt de leerkracht een diagnostisch rekenonderzoek af. De leerling wordt in een subgroep geplaatst en krijgt naast de verlengde instructie extra instructie om de hiaten weg te kunnen werken. Als de problemen ondanks alle interventies niet

verholpen kunnen worden, adviseren wij aan ouders om diagnostisch onderzoek af te laten nemen. Problematisch is wel dat het onderzoek niet vergoed wordt. In eerste instantie is het dus zaak dat de school de juiste ondersteuning biedt.

9. Verantwoordelijkheden leerkracht, schoolleider, intern begeleider

9.1 Overlegstructuur en rol van schoolleider en IB'er

Bij de begeleiding van kinderen is het van groot belang dat leerkrachten goed contact houden met de ouders/verzorgers van het kind. Om zo goed mogelijk op de hoogte gehouden te worden van de vorderingen en de ontwikkeling van de kinderen, worden er aan het begin van het schooljaar oudervertelgesprekken gevoerd met alle ouders en (optioneel) kinderen. Tijdens dit gesprek worden de kwaliteiten en talenten van de kinderen besproken en afgestemd welke informatiebehoefte ouders hebben. Op deze wijze proberen wij optimaal invulling te geven aan het pedagogisch partnerschap samen met ouders, in het belang van de ontwikkeling van een kind.

Wanneer er extra ondersteuning gegeven wordt, bespreekt de groepsleerkracht dat met de ouders, houdt ze ervan op de hoogte en bespreekt of en hoe er thuis hulp gegeven kan worden. Ook de vorderingen van de leerlingen worden met de ouders besproken. Een goed contact tussen ouders en school vinden wij erg belangrijk, het zorgt voor betrokkenheid bij wat er in en op school gebeurt en voor pedagogisch partnerschap. Een goede samenwerking tussen school en thuis bevordert tevens het welbevinden van het kind.

Door de toegenomen aandacht voor specifieke vragen van kinderen (dyslexie, meer-/ minderbegaafdheid, gedrags- en leerproblematiek), is er behoefte aan een leerkracht met als speciale taak het verlenen van coördinerende en aanvullende zorg voor leerlingen, de intern begeleider. Als eerste verantwoordelijke voor het functioneren van een leerling in de groep blijft de groepsleerkracht. De intern begeleider (IB'er) ondersteunt bij hulpvragen, deze adviseert en informeert.

Twee keer per jaar vinden er groepsbesprekingen plaats met de IB'er. Op basis van toetsresultaten houdt de IB'er feedbackgesprekken met de leerkracht en houdt samen met de schoolleider het overzicht over de onderwijsresultaten van alle groepen. De IB'er kan de leerkracht adviseren als het gaat om leerling-gerelateerde problemen en kan desgewenst advies en/of hulp bieden bij het opstellen van een handelingsplan.

De onderwijsresultaten worden door de IB'er, schoolleider en bestuurskantoor twee keer per jaar besproken. Na een gezamenlijke analyse worden de schoolbrede interventies met elkaar besproken en ingepland. Samen met bestuurskantoor en schoolleider houdt de IB'er de informatie naar de inspectie op orde. De schoolleider richt zich o.a. op het onderwijskundig leiderschap. Dit houdt in dat hij op de hoogte

moet zijn van onderwijskundige ontwikkelingen en er zorg voor draagt dat er in het team doordachte onderwijskeuzes worden gemaakt. De schoolleider is manager, coördinator, stimulator, begeleider, innovator en ondernemer. De schoolleider neemt de leiding over onderwijskundige resultaten en heeft de eindverantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit en bewaakt deze.

9.2 De leerkracht

De belangrijkste taak binnen het onderwijs is weggelegd voor de leerkracht. Goed onderwijs valt of staat met de leerkracht. De leerkracht doet ertoe! Om zijn taak te kunnen vervullen, heeft de leerkracht de volgende vaardigheden nodig en dient de leerkracht de volgende zaken in te zetten:

- geeft de leerlingen voldoende tijd en gelegenheid tot leren
- stelt duidelijke doelen, de leerlingen weten aan het begin van de les aan welk doel zij werken en wat zij aan het einde van de les kunnen
- geeft effectieve instructie
- is rolmodel, denkt hardop (modeling)
- voert een goed klassenmanagement
- hanteert een leerlingvolgsysteem
- schept een positief werkklimaat
- hanteert een flexibele klassenorganisatie
- werkt samen met collega's en vraagt daar waar nodig om hulp
- kan plannen opstellen, uitvoeren en evalueren
- werkt constructief samen met ouders

De leerkracht wordt in zijn taak ondersteund door de IB'er en de schoolleider. Op school heerst een ondersteunende cultuur, waarbij de leerkracht ondersteund wordt in de cyclus van het handelingsgericht werken. De IB'er is hierbij adviseur en coach van de leerkracht. Hierbij heeft de intern begeleider drie ankerpunten in de begeleiding: de groepsbespreking, de leerlingbespreking en de klassenconsultatie (gericht op een zorgleerling).

9.3 De intern begeleider

Om de ondersteunende taak te kunnen vervullen zet de IB'er het volgende in:

- het opstellen en bewaken van de toetskalender
- leerkrachten ondersteunen bij het kiezen en toepassen van toets- en observatie-instrumenten
- het kunnen coördineren van het leerlingvolgsysteem
- het ondersteunen bij het analyseren van toets- en observatiegegevens en het maken van handelingsplannen en ontwikkelingsperspectieven
- leerkrachtcoaching
- het houden van periodiek overleg met de schoolleider wat betreft bevindingen in het kader van het leerlingvolgsysteem en de individuele leerlingbegeleiding
- het ondersteunen van de schoolleider bij het maken en analyseren van trendanalyses

- onderhouden van contacten met externe deskundigen
- participeren in het netwerk interne begeleiding van de stichting en het SWV

9.4 De schoolleider

Zoals reeds genoemd is het de taak van de schoolleider zorg te dragen voor onderwijsinhoudelijk leiderschap. Daarvoor beschikt de schoolleider over de volgende kwaliteiten:

- schept een positief werkklimaat voor leerkrachten, leerlingen en ouders
- kan mede op basis van de groepsoverzichten een schooloverzicht van leerling ontwikkelingen op teamniveau bespreken
- ondersteunt de IB'er bij het analyseren van de trendanalyses uit de gegevens van het leerlingvolgsysteem
- kan een schooldiagnose stellen
- kan een aangepast onderwijsaanbod (doen) uitvoeren en evalueren
- bewaakt de continuïteit van het leerlingvolgsysteem en de schoolverbetering

10. Vastleggen gegevens

Voor de verslaglegging werken we met 3 vormen van dossier:

10.1 Klassenmap

Een map waarin de leerkracht de volgende overzichten bewaart:

- leerlinglijsten
- lesrooster
- weekplanning
- jaarplanner/toetskalender
- groepsoverzicht (o.a.indeling in arrangementen)
- OPP
- ontruimingsplan

Ook op onze school geldt de Wet Persoons Registratie (WPR). In deze wet zijn de rechten van de ouders vastgelegd.

Zo hebben ouders de volgende rechten:

- recht van kennisgeving: ouders dienen op de hoogte te zijn van de geregistreerde gegevens van hun kind
- recht op kennisneming: gegevens van oud leerlingen dienen 5 jaar na het verlaten van de school bewaard te blijven
- recht op inzage: iedere ouder of verzorger heeft recht alle gegevens van zijn eigen kind in te zien
- recht op verbetering: iedere ouder heeft recht om verandering in de persoonsgegevens aan te brengen
- recht van kennisneming en verstrekking: overdracht van kennis aan derden kan alleen na schriftelijke toestemming van ouders

10.2 Zorgmap digitaal

We maken gebruik van het leerlingvolgsysteem in ParnasSys. De leerkracht maakt aantekeningen van alle belangrijke afspraken en voert de toetsresultaten in. Onderzoeksverslagen e.d. worden zoveel mogelijk digitaal aan het systeem gekoppeld.

11. Doubleren en versnellen

Het komt op onze school voor dat we kinderen, na overleg met de ouders, laten doubleren. We zijn dan tot de conclusie gekomen dat alle extra inzet onvoldoende effect hebben gehad op het kind. Dit gebeurt vooral als een kind op verstandelijk, emotioneel en lichamelijk gebied achterblijft in zijn ontwikkeling t.o.v. de meesten van zijn klasgenootjes.

Een doublure vergt een zorgvuldige afweging, waarbij het belang van het kind voorop staat en wanneer school ervan overtuigd is dat dit vervolgens meerwaarde voor het kind betekent. De doublure wordt bepaald n.a.v. de volgende criteria: Het overgaan naar een volgende groep wordt per kind bekeken, er wordt rekening gehouden met het cognitieve-, sociale- en lichamelijke aspect. Wanneer een kind op drie hoofdvakken (technisch lezen, begrijpend lezen, taal, spelling of de basisstof rekenen) niet voldoende scoort, dan wordt het besproken. Dit geldt zowel voor de toetsen van het Cito LOVS als de methode gebonden toetsen.

Bij een definitieve beslissing worden de resultaten van alle vakken en de sociaal-emotionele ontwikkeling bij de afweging meegenomen. Wanneer een definitieve beslissing wordt genomen, worden de ouders uitgenodigd door de leerkracht. In dit gesprek wordt ook besproken wanneer de doublure zal worden besproken met het betreffende kind.

Nadat de directie advies en informatie heeft ingewonnen bij leerkracht en/of intern begeleider neemt hij de eindbeslissing als het gaat om doubleren of niet. Wanneer een kind blijft zitten in een bepaalde groep, dan wordt er duidelijke onderwijsbehoeften opgesteld voor de start van het nieuwe schooljaar. Hierin wordt beschreven welke aanpassingen er zullen plaatsvinden, zodat de leerstof goed kan aansluiten bij het niveau van het kind. Er kan worden aangegeven wat de sterke punten van het kind zijn, waar extra uitdaging en/of verdieping van de leerstof kan worden aangeboden.

Bij een verlengd kleuterjaar wordt de kleuterperiode voor een kind verlengd en dat betekent dat er verder gegaan wordt met de ontwikkeling waar het kind zich op dat moment bevindt. De inspectie spreekt bij kleuters niet over doubleren, maar over verlengen. Vanaf groep 3 wordt er pas over doublure gesproken. Bij kleuterverlenging kijkt de onderwijsinspectie vooral naar de leerlingen van 5 jaar en 9 maanden. Zitten deze leerlingen op hun plek in de kleutergroep? Dit zijn de leerlingen die jarig zijn van september tot januari en bijna drie jaar kleuteren.

In de kleuterperiode wordt de ontwikkeling van het kind nauwlettend in de gaten gehouden. Soms is er sprake van een vertraagde ontwikkeling of hebben we te maken met ontwikkelingsstoornissen of ontwikkelingsvoorsprong. Dit betekent dat we de overgang van groep 1 naar groep 2 en van groep 2 naar groep 3 kritisch bekijken.

12. Overgang naar het Voortgezet Onderwijs (VO)

Belangrijk voor alle kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan is dat dit zorgvuldig gebeurt op basis van een goed advies over het niveau van het kind. Halverwege groep 7 vinden er gesprekken plaats tussen ouders en de leerkracht van groep 7, waarin het verwachte advies wordt besproken. Het advies wordt gebaseerd op de resultaten die zijn vastgelegd in het leerlingvolgsysteem en de bevindingen van de groepsleerkracht in groep 6 en 7. In groep 8 wordt in november een voorlopig advies en in februari een definitief schooladvies gegeven. De leerkrachten bespreken vooraf alle adviezen met de intern begeleider en schoolleider.

Groep 7	
Verwacht VO-advies	Het verwachte VO-advies wordt halverwege groep 7 gegeven. Er wordt gekeken naar de resultaten en de werkhouding.

Groep 8	
VO-advies	In november wordt een voorlopig advies VO gegeven en in februari het definitieve VO-advies. Bij het opstellen van het VO-advies wordt gekeken naar de resultaten en de werkhouding. Schriftelijke onderbouwing van het VO-advies wordt door de ouders voor gezien getekend en in ParnasSys gezet.
VO-advies opstellen	De leerkracht van groep 8 maakt een voorstel, gebaseerd op het voorlopige advies en de huidige bevindingen, en bespreekt het met de intern begeleider en de schoolleider.

Bijlage 1: Stappenplan risicolezers en/of - spellers

Stappenplan risicolezers en –spellers	
Stap 1	Vanuit de methodegebonden en de Cito toetsen komt naar voren dat het kind onvoldoende scoort op de toetsen voor het lezen (DMT en/of AVI) en/of de toetsen van spelling.
Stap 2	De leerling krijgt binnen het groepsplan extra herhaling van de leerstof op ondersteuningsniveau 2. Soms is het nodig de leerstof in kleinere stapjes aan te bieden. Dit betekent meer instructie, meer leertijd en meer oefentijd. Slechts herhaling van de leerstof aan de instructietafel is niet voldoende voor deze leerling. Vaak is het zinvol de leerling binnen een subgroep te plaatsen om te voorkomen dat het verschil met de rest van de klas steeds groter wordt.
Stap 3	Als bovengenoemde interventies onvoldoende resultaat opgeleverd hebben, dan schrijft de leerkracht een individueel handelingsplan voor het kind. De leerling krijgt 3x per week 20 min extra instructie en inoefening individueel of in een klein groepje van max 4 leerlingen.
Stap 4	Bij deze leerlingen wordt 2x per jaar een extra meting via de DMT en de AVI toets gedaan. De toetsen worden in oktober en april afgenomen en geregistreerd.
Stap 5	Naar aanleiding van de metingen worden de interventies elke keer bijgesteld. Dat wil zeggen dat het plan wordt aangepast met nieuwe doelen en een nieuw beoogd resultaat.
Stap 6	Na 3 hoofdmetingen met een (lage) V score kan de informatie uit het leerlingrapport gebruikt worden voor het aanmeldingsformulier voor de aanvraag van een dyslexieonderzoek. De leerkracht vult de aanvraag in samenwerking met ouders in. De intern begeleider legt de aanvraag voor aan de contactpersoon van de gemeente.
Stap 7	Kinderen met een dyslexieverklaring hebben recht op compenserende en dispenserende maatregelen. Deze worden met alle betrokkenen besproken en in het dossier vastgelegd.

